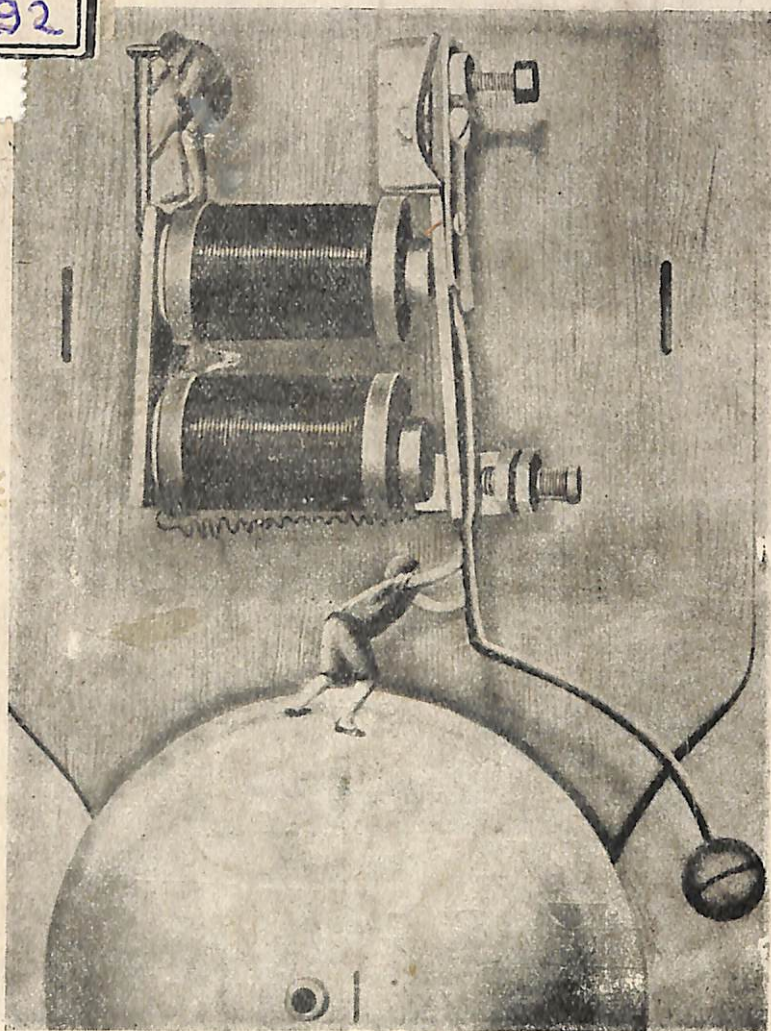

891.715

F-92

ԻԼԱՏՈՎ, Լ. ԿԱՍՍԻԼ, Պ. ԼՈՊԱՏԻՆ

Զ Ը Ն Գ-Զ Ը Ն Գ Ի
Յ Ե Ր Կ Ր Ո Ւ Մ

ՊԵՏՏՐՈՍ

1937

ՅԵՐԵՎԱՆ

Բ-92

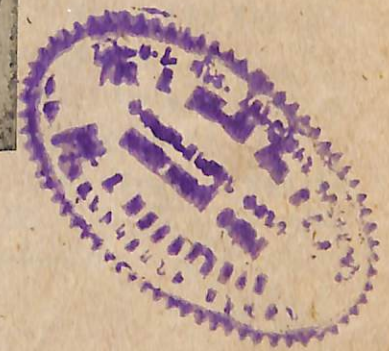
ԲՈՒԼԱՏՈՎ, Լ. ԿԱՍՍԻԼ, Պ. ԼՈՊԱՏԻՆ

30 MAY 2011

ԶԸՆԳ-ԶԸՆԳԻ ՅԵՐԿՐՈՒՄ

Թարգմ. Հ. Տ. ՍՎԱԳՅԱՆ

Լուսանկ. լիվ մոնտաժ
Մ. ՄԱՆԱԼՈՎԻ

1196060

ԳԵՏՏՐՈՍ
ՀԱՅԵՐԵՄ ԿԿ ԿԻՑ ԾԱՆԿԱՊԱՏԱՆԵԿԱԿԱՆ ԲՈԺԻՆ
ՅԵՐԵՎԱՆ 1937

11 MAR 2013

2895

Յեթե դուք ուզում եք հյուր լինել քաղաքացիներ
Կոտաշկին — Գորալի ու Ալյալի մոտ, շուտ սովորեցեք
համարել, դե, գոնե մինչև հարյուրը: Բայց դե վճնց կա-
րող եք դուք հաշվել, թե քանի անգամ պիտի զանգահա-
րեք Կոտաշկիններին: Տեսնում եք ես դուռը: Դուք լե-
տեն ապրում են Գորան ու Ալյան: Ա՛յ կողմը կոճակ կա:
Հիմա զանգահարեցեք:

Ահա լեկավ հարեանուհին իր տղա Շուրալի հետ:

— Ուզում եմ ինքս, —

բղավեց Շուրան:

Նա կանգնեց վտտի

ծալրերի վրա:

Նա ձեռքը հասցրեց

կոճակին: Ու հուպ տվեց

մատով:

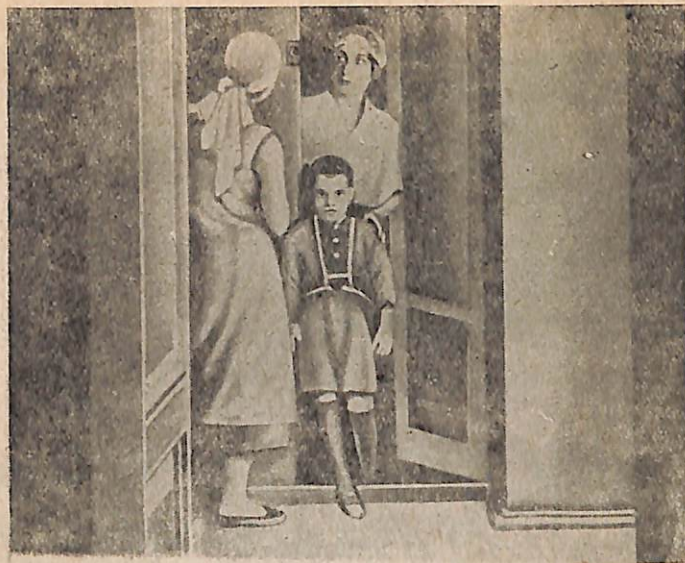
37013-62

Դռան լեռեր, միջանցքում բնակարաններն են, լու-
կույն և լեթ կենդանացավ, զնգզնգաց զանգը՝ զընգ-զընգ-
զընգ-զընգ...

Միջանցքն ավելում եր մաքրող կատվան։ Նա լսեց
զանգը, վազեց դեպի դուռը, և ուրախ բացականչեց՝

— Գիտեմ, գիտեմ ով ե զանգը տալիս։ Դա Շուրոչկան
ե զանգ տալիս։ Լսում եմ քո ձեռագիրը։

Կատվան բաց արեց դուռն ու ներս
թողեց հարևանուհուն իր Շուրալի հետ։
Հետո նա գնաց իր գործին։ Հան-
կարծ նա տեսավ մի սարգ։ Սյդ վեց-
վտանանի խճճագործն անց եր կացրել իր
վոստանի լարերը զանգի լարերի կող-
քին։

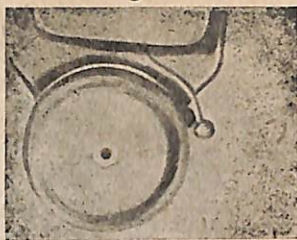

Կատյան թափով խողանակը կռիւեց անկյունը, և սարդը վռնչնչացավ:

Բալցը բարկացած խողանակը վոստաճնի հետ միասին բռնեց նաև իսկական լարը:

Մետաղալարը դուրս թռավ զանգի պտուտակիկի տակից: Կատյան չնկատեց և դուրս գնաց: Խողանակը մնաց: Զանգը փչացավ:

Ահա այսպես՝ մի անգամ ուրախ (զը՛նգ), լերկու
անգամ մտածկոտ (զը՛-ը-ը՛ընգ...զը-ը-ը՛նգ...), լերեք ան-
գամ բարկացած (զը՛-ոռո, զը՛ոռո... զը՛ոռո):

— Ա՛յ, դո՛ւ, զանգ՛ տալ չգիտես, — ասաց Գորան ու
սեղմեց կոճակը:

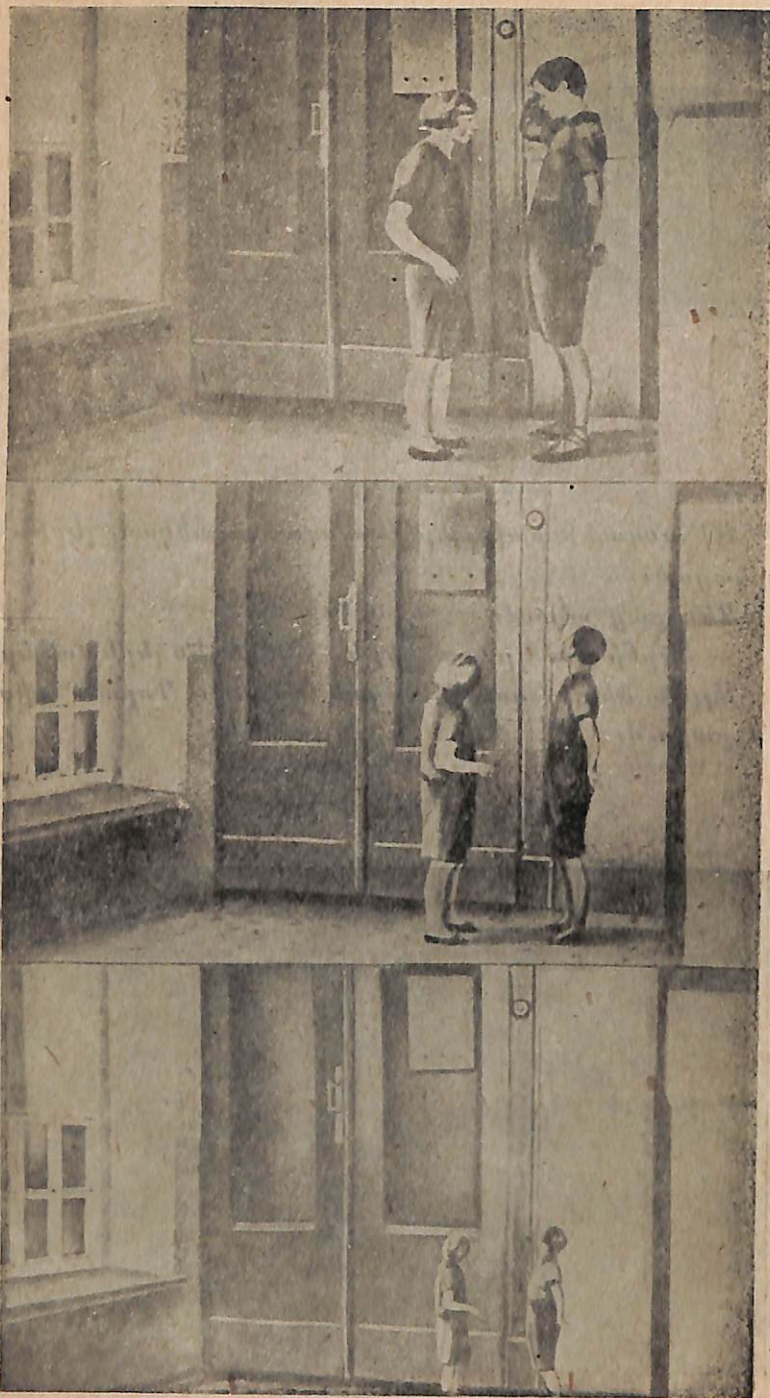
Մի անգամ ուրախ, լերկու անգամ մտածկոտ, լերեք —
բարկացած:

Ձե՛ն բաց անում:

— Յերևի զանգը կոտորվել է, — լճոցին լերեխաները:

Ալլան ծեծեց դուռը ծալած մատով: Գորան ավով:
Հեն բացում:

Յերեխաներն շտապում ելին դաս սովորելու: Ալլան
Յեծեց ափով, Գորան — բռունցքով: Բաց չեն անում:
Ալլան բռունցքով, Գորան բռունցքով: Վռչինչ:

Յերեխաները նստեցին շեմքին: Վռնց անել:

— Ինչ ե, սենք եստեղ ընդմիշտ, մինչև մահ, կմնանք, —
հազիվ զսպելով լացը, ասաց Ալլան:

— Դե, մի թնկթնկա, խնդրում եմ, կբացեն, — ասաց
Գորան: — Այ, ճանապարհորդ Ռոբինզոնը անբնակ կղզում
քսան տարի սպասում էր:

— Բան-մ, նա հեռավոր ճանապարհորդ էր, իսկ լես...

— Իսկ ուզում ես արի լես ու դու ել ճանապարհոր-
դենք, — առաջարկեց հանկարծ Գորան: — Ուռա: Յես մի
բան մտածեցի: Մենք կուղևորվենք զանգի լաբերի վրայով:

— Յես լաբերի վրայով չեմ կարող:

— Իսկ սենք իբր թե, իբր թե կղառնանք փոքրիկ-
փոքրիկ ու կբարձրանանք զանգի վրա: Յեվ ամեն բան
ենտեղ կնայենք՝ ինչպե՞ս ե նա շինված և ինչո՞ւ չե նա
կոտրվել:

Հիմա նրանց՝ թվաց, վոր կոճակը
շատ բարձր և ամրացրած: Ճանապարհ-
որդներն ստիպված էլին բարձրա-
նալ ալդտեղ սանդուխքով:

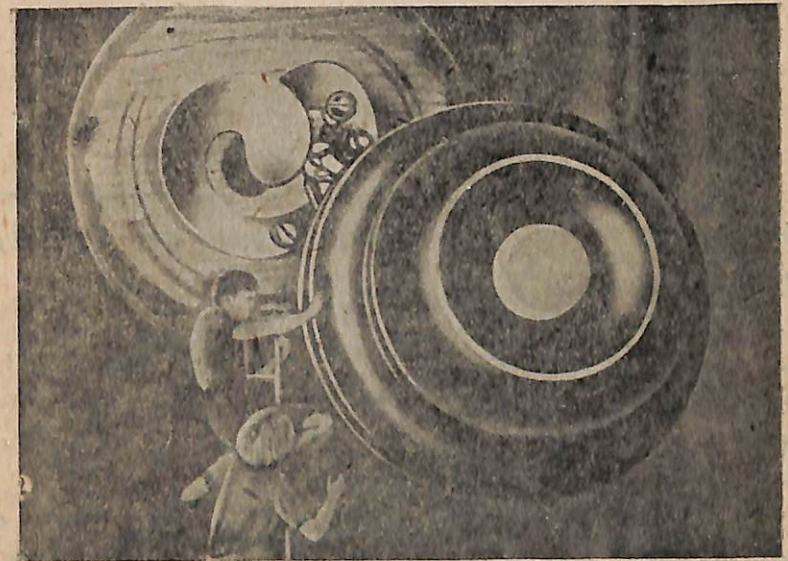
Նրանք հասան փայտյա վարդակին:
Նրանք հանեցին վարդակի պտու-
տակը, իսկ վարդակի տակ կալին զըս-
պանակիկներ: Յեվ զսպանակիկներից
պատի վրայով վազում էին լարերը:

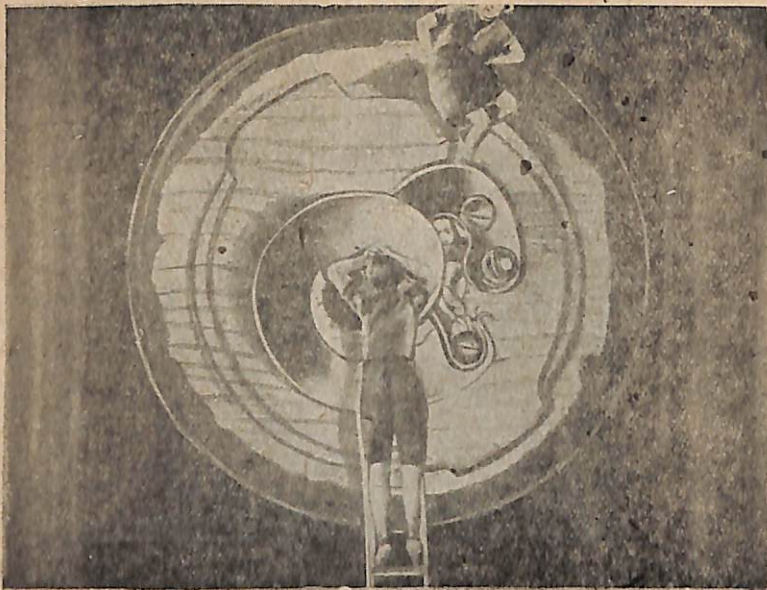
— Մենք կուղևորվենք Զանգի Քնած Ա-
խարհը, — ուրախացավ Ալյան, — մենք կարթ-
նացնենք նրան:

Աղվես սկսվեց Ալյա ու Գորա յոտաշին-
ների ճանապարհորդութունը: Նրանք կարծես
թե քան զնում փոքրանում էին:

Նրանք դարձան բոլորովին փոքրիկ, մի
լուցկուց վոչ մեծ:

Յեվ ահա նրանք բարձրացան զեպի զանգի
կոճակը:

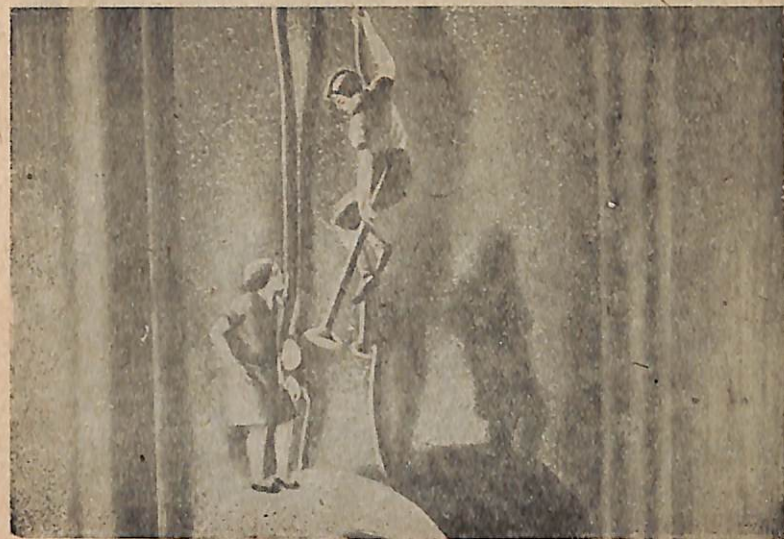

Գորան ընկավ զսպանակիկի վրա: Սա սեղմվեց մյուս-
սին: Նրանց միջով պիտի վազեր ելեկտրական հոսանքը:
Բայց զանգը լուռ եր:

Գորան սեղմեց ավելի ուժեղ:

— Վալ, վալ, վալ, կշարդե՞ս, դու իմ վռտքը հուսա-
տվիր, — բղավեց Ալյան: — Թող: Ավելի լավ է ցուլց տուր
ինձ, վորտեղից է առաջանում հոսանքը — և մեկ ել —
ինչու զանգը կարող է զանգահարել:

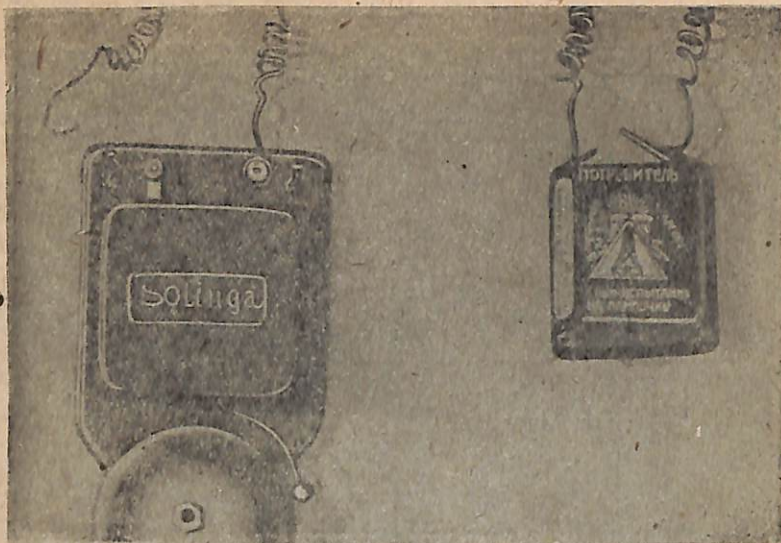
— Սպասիր: Թող մի վարդյակը զննե՞ք տեղն ու
պտուտակիկն ամրացնե՞ք: Եսպես: Դե զնանք առաջ:
Հիմա մենք կբարձրանանք լարերի վրայով բարձր-բարձր...

Լարերն ամրացված էին մեխերի վրա: Մեխերից
մեկն ամուր չեր նստած սվաղի մեջ: Գորան բռնեց աչ-
քով հանեց մեխը: Մեխն այժմ գրեթե Գորանի չափ եր:

— Ահա մենք զենք ել ունենք. — բղավեց Գորան: —
Դա կլինի իմ նիզակը: Առ, բռնիր զրանից ու ցատկիր
դեպի վեր: Բարձրացիր եստեղ:

Ճանապարհորդները մի ծակ գտան պատի մեջ ու
լարերի հետ միասին մտան Գնած Աշխարհը: Նրանք սո-
ղում ելին լարերի վրայով:

29-81043

— Նախիր, մենք գտանք զանգի գլխավոր ելեկտրականը, — բացականչեց Գորան:

Դա մի սովորական մարտկոց էր, զրպանի լապտերից պէր բաժ:

Գորան ուներ աղպիսի մի լապտերիկ՝ չը՛սկ — ու լույս էր տալիս:

— Յերևի նա վերջացել է, — վճռեց Գորան: — Ձեռքով վռչինչ չեմ գցում: Ամբողջ ելեկտրականութունը նրա մի լից գմբտ է լեկել, ինչ է:

— Մի փորձենք լեզվով, — ասաց Գորան:

Նա սկսեց խառնել իր զրպանները:

Նա հանեց մի կոտրված զրչածալը, հետո պարանի կտոր, կարմիր մատիտի կտոր, չոր հաց, փոքրիկ քար, հետո ել աղաջնու փետուր, հետո մի կոտրված գդալ, թրբխկանի խցան, հաշվիչի խցան, շախմատի ձիու գլուխ և մողեսի պոչ...

Վերջապես լերկացին լերկու կտոր մետաղալար:

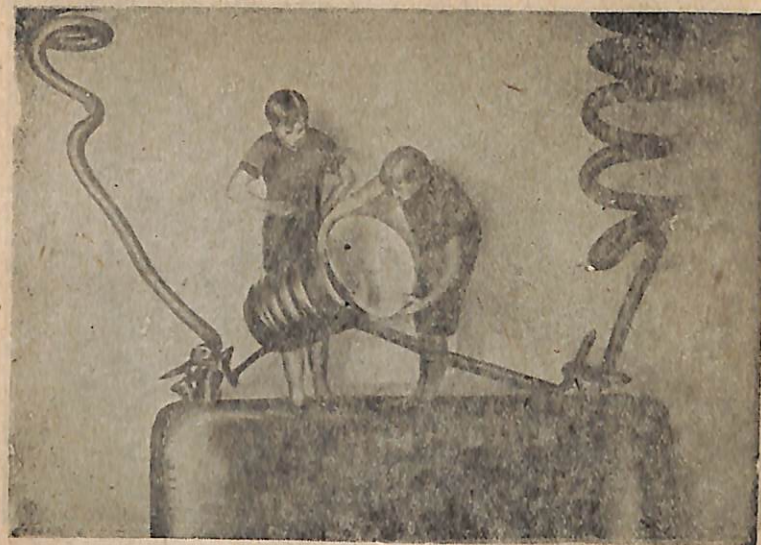

Յերեխաները կապեցին մետաղալարերը մարտկոցիկի թիթեղիկներին:

— Հապա: — Գորան մետաղալարերի ծայրերը կպցրեց լեզվին:

— Ու-ու-ու, վննց ծակեց: Ուրեմն հոսանք կա: Կա հոսանք, ուռա:

— Բայց սպասեցեք, գուցե նա շատ թույլ, սատկած հոսանք է: Նա բոլորիս կստուգենք:

Գորան հանեց գրպանի լապտերիկից վերցրած լամպիկն ու հարժարեցրեց նրան մետաղալարիկները: Հազիվ եր նա դիպցրել — և իսկույն նրանք սողալով լեզվին խփել աչքերը՝ աշնպես փալլատակեց լամպիկը:

Ուրեմն մարտկոցիկը գործում է: Հոսանք կա: Ամեն ինչ կարգին է:

Իսկ ի՞նչու չե գանգը լուռ:

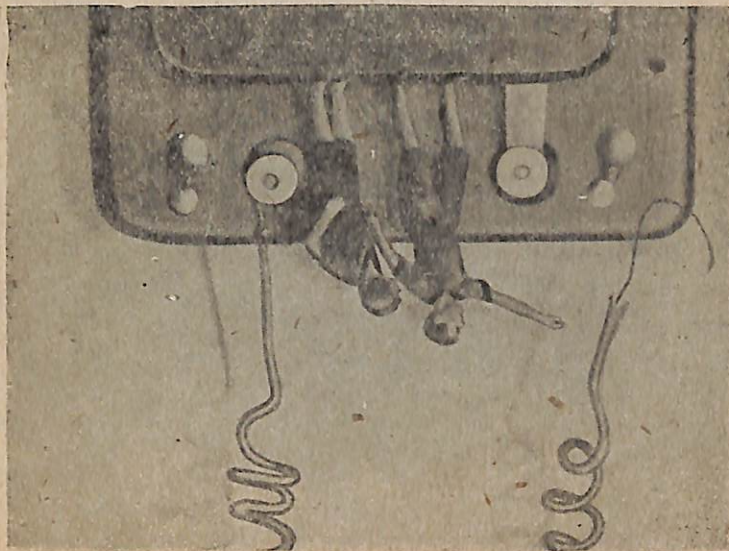

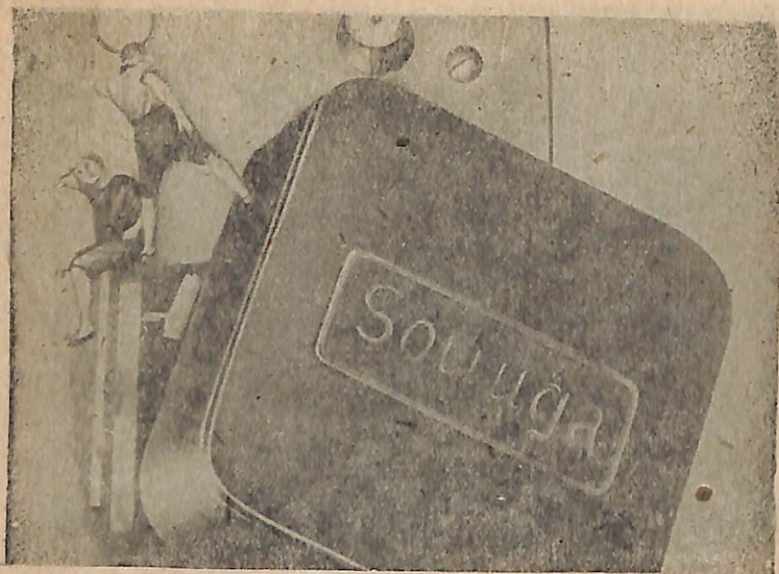
«Գլխատ փփկտարաստ Լգսթ մգ
 ոման ըմտ Է՛ղ: (Ժգ լոթլվյ) մմտ Լգինն մգ ոման նվճվր
 վճգեոր ճոխեեեե տմյ: մկտուեայ վտտտու մգ ճուղ
 Էղտկրտնուհուղ: Էգտուղ նգտու ճոհգոտի ոտուղ
 Էմուհուղ

նգիտ նման Դ Էտմսգ նգիտեթ — մվտու, մվտու —
 Էմգ Էմսգտտուղուղ Շոթ
 Լգտուղ Դտգչիսմսի «նուղլ տգի նվղտուղ Լգ ոտուղ
 Էնղուղ ճգլ մթղվ մգ ճուղթ հտտ վմսի, տմի վղտտտու-փրտտ
 «մտտի փկինսիտտոր իտտթ իսփտթ Դ Էգեկի Էտմսգ
 Էտտտ — Լգչսթ ժղղղվ վտվտ ճոխիտտ ժղղղ» —

Էրտտղղ մվղեղտե ճոխ
 Էնտտտի գ ողեղղղ ճթ Լգղղղտ ողեղղղմսի մմղղղմսչվտե
 Էղտղ Էմսգտ մվ ողտ ճոխիտտ նգտտմտ ոտմսգ

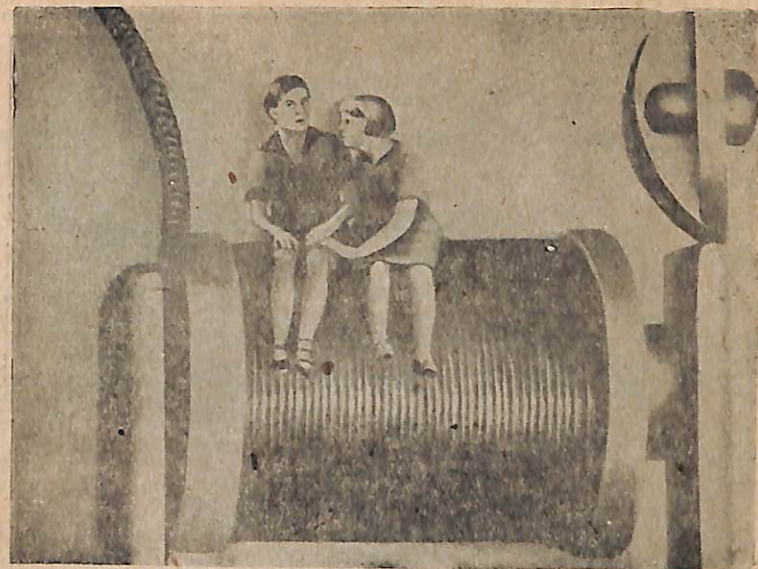
Պետք էր հանել կափարիչը, բայց կափարիչն ամ-
րացված էր կեռիկներով: Կեռիկները շատ ներքև էին,
ձեռքները չէր հասնում:

Այդ ժամանակ Գորան հիշեց իր մետաղալարիկների
ու պարանների մասին (ափսոս, վոր մողեսի պոչը պետք
չեկավ):

— Տես, թե վոնց եմ գցում չես ողապարանը, — ասաց
Գորան:

Նա գոեց պարանի ողը կեռիկից, բայց դրանից բան
դուրս չեկավ: Քաջ ճանապարհորդը շատ լերկար չարչար-
վեց: Վերջապես կեռիկներն անձնատուր լեզան:

Մեկ, լերկու, լերեք... Ուռն... Կափարիչը վերցրին:

Հրաշալի տեսարան բացվեց մեր ճանապարհորդների
առաջ: Նրանք տեսան կոճեր, վորոնց վրա փաթաթված
էին բարակ մետաքսափալ կանաչ լարերը: Նրանք տեսան
Մեծ Զանգի կեռած զսպանակիկները, փոսկեփալ պտու-
տակիկները, պնդողակիկներն ու արծաթյա զավաթիկը:
Ճանապարհորդները ցատկեցին կոճերի վրա: Հարվածից
դողդողաց զանգի զարկանը: Այդպես է կոչվում ծալքին
մի կոշտիկ ունեցող ձողիկը: Շատ ուրախ աշխատավոր է:
Նա նման է թմբուկի փայտերին:

— Դե, սպասենք մինչև մեկը կգա ու կսեղմի դուռն
մոտի կոճակը, — ասաց Գորան:

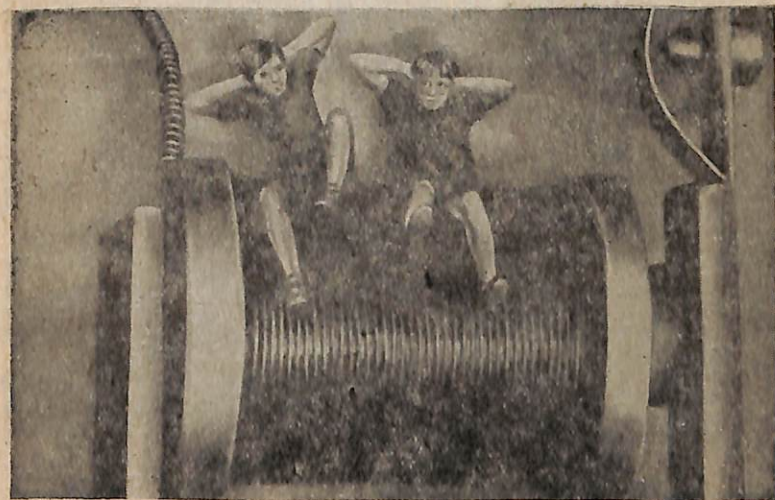
Յեւ ահա վոտնաձայներ լսվեցին սանդուղքների վրա։
Քայց զանգն անընդհատ լուռ եր։ Ճանապարհորդները
տխրեցին։

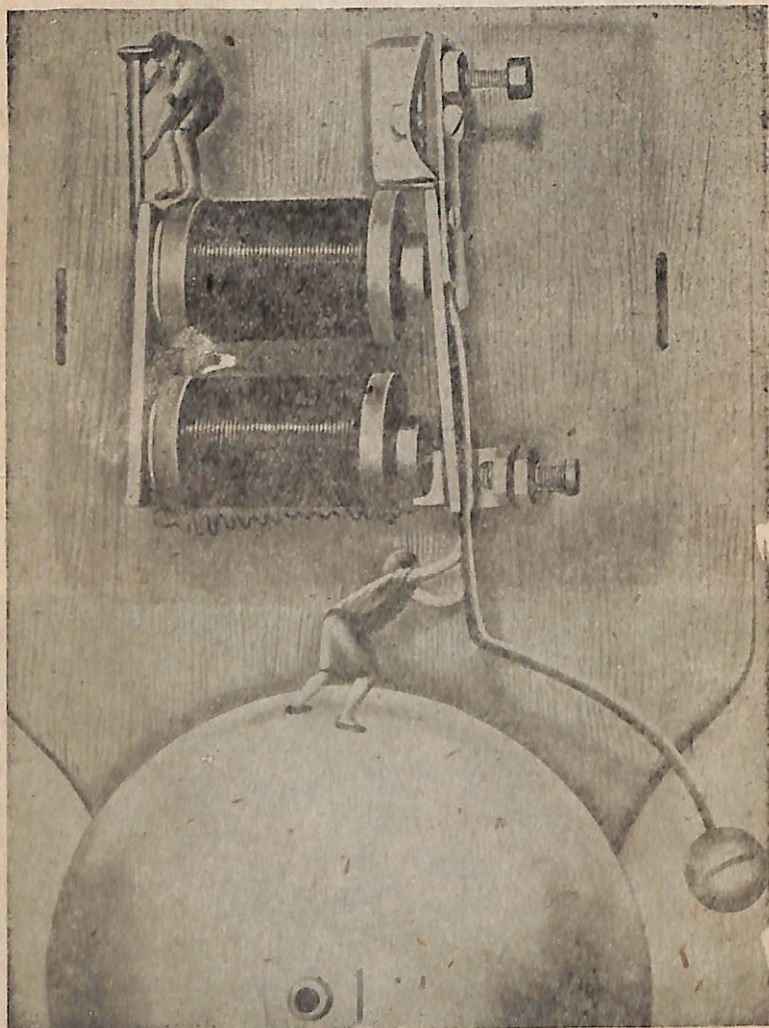
— Ախր դա նամակատարն էր, — գլխի ընկավ Ա-
լյան։ — Նա զանգ չի տալիս։ Ուղղակի նամակը գցեց արկղն
ու գնաց։

Նորից վոտնաձայներ լսվեցին։

Լսվում էր, թե ինչպես մեկի մատը քավեց դռան չե-
տեի կոճակին։

Յեւ հանկարծ փայլատակեց կաշձակը։ Սարսափելի
զրբխկոցը, գոգոցը, վորոտը, զրբնգոցը խլացրին ճա-
նապարհորդներին։

Ջարկանն եր՝ գնդիկով խփվում եր զանգի գավաթին։
Գավաթը լցվել եր զըրնդոցով։

Ջըրնդոցի ալիքները հոսեցին ամբողջ բնակարանով
մեկ։ Մեծ Ջանգն արթնացավ։

Ճանապարհորդները քիչ եր մնացել խլանալին։

Բայց և այնպես նրանք ժամանակ ունեցան դիտելու
զանգի կառուցվածքը։

Ուղիղ նրանց աչքերի առաջ վազեց հոգսաշատ հո-
սանքը մարտկոցիկից ու հաղորդեց ճանապարհորդներին,
վոր դռան վրայի կոճակի տակ զսպանակիկները միացել
են, վորովհետև կոճակը մեկը սեղմում ե։ Իսկույն և լեթ
հոսանքը վազ տվեց զարկանի զսպանակիկի միջով, վորը
Ալլան սեղմում եր պտուտակին։ Այդտեղից հոսանքն ան-
ցավ սետաքսափալ լարերի մեջ ու սկսեց պտտվել կոճե-
րի շուրջը։

Իսկ կոճերի ներսում, կարծես բոժոժի մեջ, քնած եր
մի լերկաթյա վորդիկ։ Յերբ ելեկտրական հոսանքը փա-
թաթվում եր կոճերի վրա, լերկաթյա վորդի մեջ արթ-
նացավ Մագնիսային Ուլժը։

Մագնիսային Ուլժը ձգեց զոսպանակիկը դեպի իրեն
ու ի լեց այն Ալլայի ձեռքից։

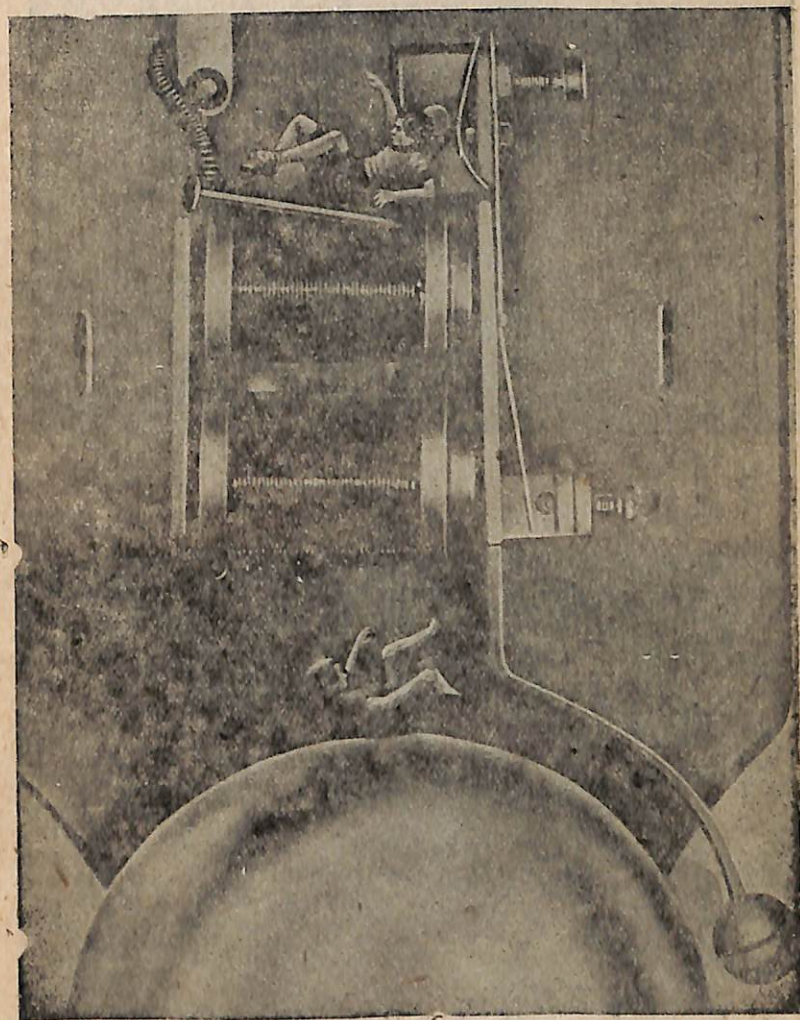
Իսկ զսպանակի վրա ամրացրած եր զարկանը։ Ջար-
կանը խփեց գավաթին։ Գավաթը զըրնդաց։

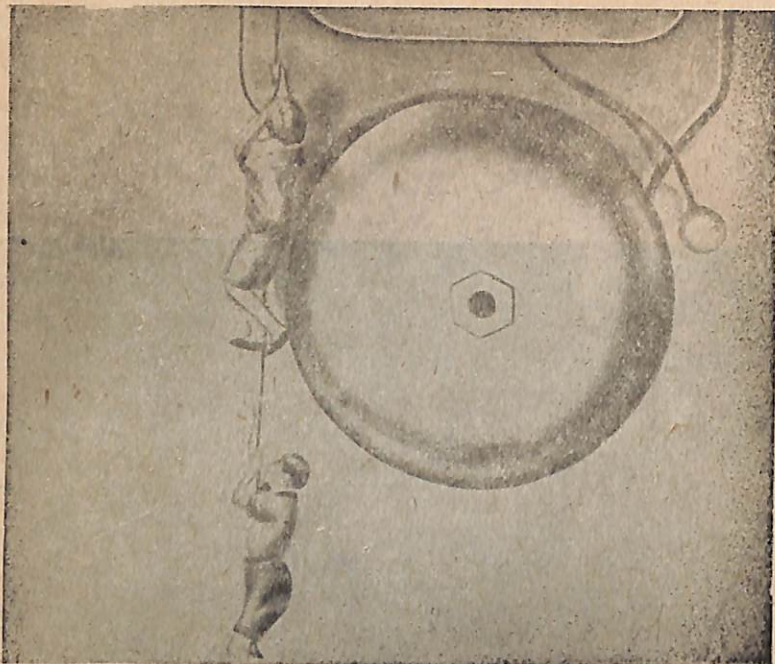
Բայց այդտեղ զսպանակիկը հեռացավ պտուտակիկից,
հոսանքն այլևս վոչ մի կերպ չեւ կարող ընկնել կոճե-
րի մեջ:

Առանց հոսանքի լերկաթյա վորդիկը թուլացավ, և
համառ զսպանակիկը նորից սեղմվեց պտուտակին: Յեւ
նորից վազեց անխոնջ հոսանքը: Յեւ նորից զարկանը
թրըխկացրեց գավաթին:

Դրա հետ շրխկոյով թռավ կայծը, վոր նմանում եր
կայծակի:

Այ թե վոնց եր աշխատում զանգը: Յերեսաները
գնդակի պես ներքե գլորվեցին:

Յերեկոյան պիտներների տեխնիկական խմբակում
Գորան ու Ալյան զեկուցում ելին տալիս իրենց արկած-
ների մասին: Նրանք զրին սեղանի վրա կոճակը, մարտ-
կոցիկը, զանգը: Նրանք միացրին դրանք լաւերով: Նը-
րանք բացատրեցին, թե ինչպէս ե գործում զանգը:

— Հապա, կրկնեցեք, — ասաց Գորան իր ընկերներին:

Ճանապարհորդութիւնը վերջացավ: Խաղը նույնպէս:
Փոքրիկ ճանապարհորդները վերադարձան հատակի
վրա և նորից դարձան սովորական յերեկաներ:

ՓՈՔՐԱՀԱՍՈՒՆ ԵՐԵՎԱՆԵՐԻ ՀԱՄԱՐ

Պատ. խմբագիր՝ Եղ. Չոփուրյան
Տեխ. խմբագիր՝ Ս. Խոսեֆյան
Արագբեկ՝ Ռ. Նեպոյան

Գրադրիտի լիազոր. Կ—4467, Հրատ. 3883
Պատվեր 1136, Տիրաժ 2000
Պատրաստի տպարան, Յերեան, 11 Կոմունիստների,

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0391056

ԳԻՆԸ 50 Կ.

2843

Н. БУЛАТОВ, А. КАССИЛЬ, П. ЛОПАТИН
В стране Дзинь-Дзинь
Гиз Арм. ССР, Ереван, 1987